

AVERIANSKI SLOVENEC

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILLO SLOV. KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILLO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU,
— S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI IN ZAPADNE SLOVA NSKE ZVEZE V DENVER, COLO.

STEV. (No.) 77.

CHICAGO, ILL., TOREK, 19. MAJA — TUESDAY, MAY, 19, 1925.

LETNIK XXXIV.

J. M. TRUNK:

Ali bo pri S. N. P. J. bitka???

NEKOLIKO ODGOVORA RICHARD J. ZAVERTNIKU IN NJEGOVEMU PREDLOGU, KI GA JE STAVIL IZVRŠEVALNEMU ODBORU SNPJ, KATERI JE ISTEGA SPREJEL NA SVOJI URADNI SEJI.

Povejmo najprej eno smešno: Nekdanji avstrijski pešpolk štev. 17, slavnega spomina, pri katerem je služilo tudi mnogo Slovencev, ki so zdaj tu v Ameriki, je bil slovenski polk, dasi so bili slovenski oficirji — bele vrane. Vse je bilo bolj "tajč." Nekoč je imel neki stotnik na svojo stotnijo nagovor, razume se, nemški. "Soldaten," je dejal, "am politischen Himmel. ziehen sich schwarze Wolken zusammen . . ." "Konec je bil: "Es wird noetig sein, sich in den Mantel der Begeisterung zu huellen . . ." "Ker so slovenski vojaki poslušali nagovor odprtih ust, in je stotnik videl, da ga niso razumeli, je zaukašal feldvebelnu, naj tepecem govor prestavi. Klik, klik . . . se je postavil feldvebel, kakor sveča, "Cpfel, Ger Gautman" . . . in pričel: "Fantje, gospud gautman so djali, da bo dež in bo treba montelne pripravit!!"

Zdi se mi, da je ta smešni dogodek nekaka slika tega, kar se baje pripravlja pri S. N. P. J. Da se neka bitka pripravlja, tega ne trdim toliko jaz, temveč gospodje, ki so pri S. N. P. J. na krmilu, recimo, pri koritu. Oglasajo se strelji prednjih straž, in voditelj teh prednjih straž je Richard J. Zavertnik. Na seji izvrševalnega odbora je stavil, kakor poroča Prosveta iz dne 6. maja, predlog, ki je bil tudi sprejet in ga smatramo za pojav prednjih straž bližajoče se bitke. Ali bo res do bitke prišlo, tega mi nočemo trditi, a tako namigava predlog. Sicer se Mr. Zavertnik pridružuje in-zatrjuje, "da najbolj zagrizeni klerikalni list napada . . ." da "klerikalni element dela tajno . . ." da "hōče organizirati manjšino za prihodnjo konvencijo, da bo razdržal dvajsetletno delo in mogoče še sklenil, da bo moralo članstvo S. N. P. J. ob določenih časih hoditi k spovedi in maši . . ." Strašno, kaj ne? Poguma, korajže je treba, ko je bitka pred vrti. "Bratje," kliče general prednjih straž, "S. N. P. J. se še ne nahaja v nevarnosti . . ." Hvala, odlegle nam je . . . "Ampak nevarnost lahko pride . . . ako bomo spali . . ." in se bali, pričavimo. Zato pa, korajža vebla.

Edinost in A. S. je ponovno že pojasnil svoje stališče do S. N. P. J. Gola izmišljotina je, če gospodje, ki so slučajno pri jednoti na krmilu, trdijo, da list jednoti napada, da jo hoče razdreti, spraviti v klerikalni tabor. Listova časnarska dolžnost pa je, da se potegne za koristi članov in jih brani, ako jih gotovi elementi, da govorimo po Vašem, hočejo izkoristiti in jih izrabiti za svoje svobodomiselne, toraj povsem ZASEBNE nazore.

Iz tega stališča se moramo baviti tudi s predlogom Mr. R. J. Zavertnika in članom pokazati, kakšen zajec za tem grmom čepi. Oglejmo si malo kilometrski predlog.

Mr. R. Zavertnik gre najprej med zgodovinarje. Hvalevred-

KRIŽEM SVETA.

— St. Louis, Mo. — Društvo kat. časnarkarjev za Ameriko in Kanado so tukaj pričeli z letno konvencijo, na kateri se bo razpravljalo o delovanju za napredek kat. časopisja. V društvu je zastopan nad 100 večjih listov.

— Pariz. — Francoska vlad je vznemirjena vsled nastopa komunistev v Franciji, ki pozivajo delavce na upor, kot protest, ker se pošilja francoske vojake v Moroko.

— London. — George Bernard Shaw, znameniti pisatelj, je obolen in se nahaja na svojem domu v kritičnem stanju.

— Lakehurst, N. J. — Vodilni zrakoplov Los Angeles se je dvignil na kratki polet pretečeni petek s 30. gosti tajnika Wilbura. Ti gostje so bili seveda samo takozvani boljši ljudje. Radovedni smo kakšno pijačo je gostitelj serviral svojim gostom.

— Trenton, Neb. — Lloyd Heffing se je z dvema potnikoma dvignil s svojim letalom v zrak do višine 2500 čevljev, pri stroju letala se je na nekaj pokvarilo in z vso silo prilelo na zemljo in se vnelo. Vsi trije letalci so zgoreli, da jih skoro ni moč poznati.

— Mexico City, Mehika. — Uslužbenici Huasteca Petroleum kompanije grozijo s stavko, katera bi ustavila ves obrat v Tampicu. President Calles podpira kompanijo, kateri je obljubil vojaško pomoč proti stavkojam in ukazal, da se mora vsakega, ki bi se upiral postaviti, aretrirati.

— Rim, Italija. — Tudi Italijankam se bo dovolila volilna pravica. Premier Mussolini podpira sufragetke, ki bodo gotovo zmagale, ker ni v Italiji proti njim nobenega gibanja.

— Manila, P. I. — V okraju črncev, kjer je bil silen potres je prišlo 10 oseb ob življenje in materialna škoda je velika.

— Iz Kitajske je prišlo poročilo, da je pri potresu marca meseca prišlo, 6,500 oseb ob življenje 100.000 ljudi pa se nahaja v bedi in pomanjkanju,

mnogi od teh nimajo ležišča in ne strehe. Za vojno je bilo takoj dosti denarja, za te nesrečne že ga pa ni.

— Chicago, Ill. — Benjamin S. Sterns, star 40 let, bivši blagajničar Borden Dairy kompanije si je na domu svoje sestre 5041 St. Lawrence ave. pognal kroglo skozi srce in bil na mestu mrtev. Vzrok, neozdravljiva bolezen.

— Washington. — Okrajni pravnik Gordon, je izdal prepoved prodaje desetih "leposlovnih" mesečnikov, katere "krasijo" slike, ki žalijo čut dostojnega človeka. Tako je prav, kajti to je blato, ki ni za drugam kot za gnoj.

— Pariz. — Francoski kabinet je pooblastil finančnega ministra Cailauxa in zunanjega ministra Brianda, da preštudira vprašanje dolga Francije in pronajdetra zadovoljivo rešitev istega.

— Windsor, Ont. — Članice nekega ženskega društva so se vračale v avtobusu iz piknika proti kanadski meji, pri tem pa je trčil v stroj vlaka Canadian Pacific železnice, pri čemur je bila ena ženska ubita trinajst pa težko ranjenih.

VELIKA EKSPLOZIJA V NEMČIJI.

V skladišču dinamita v Dortmundu je nastala eksplozija in zasula nad dve sto rudarjev. — Osem mrtvih, več ranjenih.

— Berlin. — Od tukaj prihaja poročilo o veliki eksploziji v Dortmundu rudniku. Zasulo je nad 200 rudarjev, za katere se ne ve, so li živi ali mrtvi. Za časa razstrelbe je bilo 500 rudarjev pri delu, katerih približno 300 se je rešilo. Osem trupel so prinesli na površje, med rešenimi je 30 delavcev več ali manj poškodovanih. O usodi onih, ki so živi pokopani v razvalinah se še ne ve, gotovo pa več mrtvih med njimi. Kako je razstrelba nastala ni znano.

NAMERAVANI ATENTAT NA KRALJA ALEKSANDRA.

— London. — Od tukaj poročajo, da je policija v Belgradu odkrila neke komunistične zatopnike, ki so nameravali usmrtiti kralja Aleksandra in člane kabineta. Načrt so tudi imeli, kako bi podminirali kraljevo palačo. V zaroto je zapletenih 17 boljševikov, nekateri od njih so že pod ključem.

Dr. Ivan Švegel v Ameriki.

Ameriškim rojakom znan dr. Ivan Švegel svoječasni avstrijski konzul v New Yorku se nahaja na svoji misiji v Ameriki. Te dni je nas obiskal in si ogledal naše podjetje. Nahaja se na posebni misiji, ki ima urediti in upovestiti posebne zvezze z jugoslovansko vlado in Canadian Pacific Railroad Co.

nanašajoče se za prevažanje jugoslovanskih izseljenikov v Kanado. Obiskal bo vse večje slovenske naselbine, da tako prouči razmere in življenje ameriških rojakov.

Sodišče pripoznalo za poškodbe \$25.000.

Chicago, Ill. — Mr. Alva Crawford, star 45 let, oče sedmih otrok se je ponesrečil pri Indianapolis & Louisville železnici, kjer je bil zaposlen kot mizar in so mu morali odrezati levo nogo. Tukajšno sodišče je s posredovanjem odvetnika H. Pattersona prisodilo Crawfordu \$25.000 za poškodbe, kateri znesek mora gorri omenjena železniška družba plačati.

Rusi simpatizirajo z obsojenci.

Moskva, Rusija. — Ruski komunisti so silno ogorenici nad smrtno odsodo, ki je bila izrečena nad bulgarskimi zarotniki, ki so izvršili atentat na katedralo. Tukaj so priredili demonstracije in protestirali proti smrtni odsodbi. Delegacija kmetov in delavcev so obiskali inozemska poslanstva in nagovarjali, naj ne doppuste, da bi se sodba izvršila.

Dunaj. — Glasom poročila "Allgemeine Zeitung" se najbrže smrtna sodba ne bo izvršila. Poročilo tudi pravi, da se je kralj Boris vedno branil podpisati smrtno odsodo in najbrže tudi v tem slučaju ne bo vlaža iste izvršila, ne da bi v to privolil kralj.

Iz Jugoslavije.

ČEHOSLOVAŠKI TISK O NOVEM POLOŽAJU V KRALJEVINI S. H. S. — ZVONOVI SE VRAČAJO. — VELIK TUJSKI PROMET V DALMACIJI. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

"Lidove Noviny"

Češki list "Lidove Noviny" pišejo na uvodnem mestu, da je preokret v Radičevih vrstah za ureditev notranjopolitičnih razmer v Jugoslaviji tolakega pomena, da se mora ta pojavnost označiti kot posebna doba v najnovješti zgodovini Jugoslavije. Krone kot drugi ustavnih faktor je najbolj interesiran na tem, da pride v Jugoslaviji do trdnega narodnega edinstva in zato je krona najtrdnejša vez med Srbi, Hrvati in Slovenci. Jugoslavija boleha že od svojega postanka dalje na srbsko-hrvatskem vprašanju, katero bi bili lahko rešili samo pravi zatopniki Srbov in Hrvatov, a to so radikali in hrvatska kmečka stranka. Če vsi znaki ne lažejo, je trenutek za skupno delo prišel, ker se rešitvi tega vprašanja ne morejo upirati več niti radikali niti Hrvati. Ne da se pa ugotoviti, če je že dane mogoča koalicija med obema nasprotnima si strankama, lahko pa trdimo, da se bo politika razvijala v smeri take koalicije.

Zvonovi se vračajo.

Cerkve na najvišjih točkah Obsavja v litijskem okraju Svetega Gora, Sv. Planina, Kum dobito vse letošnjo pomlad svoje zvonove. Na sv. Gori je bila slovesnost na belo nedeljo. Na sv. Planini v nedeljo 26. aprila. Na Kumu peto nedeljo po Veliki noči.

Velik tujski promet v Dalmaciji.

Letošnjo pomlad se razvija v Dalmaciji tujski promet izredno ugodno. Iz vseh evropskih držav prihaja odlični tuci, ki se divijo krasni prirodi in blagemu podnebju. V Dubrovniku so bili o veliki noči vsi hoteli prepolnjeni. Cavtat je bil vrhutega shajališča domaćih državnikov s Paščem na čelu. Ljuba Jovanović se je z družino in večjim krogom prijateljev mudil v Šibeniku. Vreme je v Dalmaciji tako toploto, da se mnogi gostje vsak dan zvedeli, kako se kaj godi po širinem svetu. Sedaj nam je pa poštno ravnateljstvo v Ljubljani še to malenkostno dobroto obilno in tako smo zanaprej obdani s pravim kitajskim zidom.

Zopet poizkus samomora v belgrajskih mestnih zaporih.

Milivoj Rafajlović, ki so ga bili pred mesecem dni privedli v zapore mestne uprave v Belgradu, ker je bil osušljen nevarne tativne, si je skušal končati življenje. Ko so koznjene popoldne izpustili na dvorišče na običajni "izprehod," je Rafajlović pohitol proti izhodu, nato pa se začel zabadata z nožem v vrat in prsi, dokler se ni onesveščen zgrudil v lastni krvi. Roko, v kateri je držal nož, je imel tako krčevito stisnjeno, da so mu jo komaj razklenili. Prizadel si je šest težkih ran. Prenesli so ga v bolnico, kjer je izpovedal, da ni mogel več prestati v zaporu med navadnimi zločinci in da ni krv. Svoje življenje hoče na vsak način končati.

DENARNE POSILJATVE V JUGOSLAVIJO, ITALIJO, AVSTRIJO, ITD.

Naša banka ima svoje lastne zvezne pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše posiljatve so dostavljene prejemniku na dom ali na zadnjo pošto točno in brez vsakega odbitka.

Naše cene za pošiljke v dinarijih in zrah so bili včeraj slednje:

Skupno s poštino:

500 — Din	\$ 8.80
1.000 — Din	\$ 17.25
2.500 — Din	\$ 43.00
5.000 — Din	\$ 85.50
10.000 — Din	\$ 170.00
100 — Lir	\$ 4.90
200 — Lir	\$ 9.45
500 — Lir	\$ 22.75
1.000 — Lir	\$ 44.25

Pri pošiljatvah nad 10.000 Din. ab nad 2.000 Lir poseben popust.

Ker se cena denarja čestotkrat menjata, dostikrat docela neprizakovano, je absolutno nemogoče določiti ceno vnaprej. Zato se pošiljatve nakažejo po cenah onega dne, ko mi sprejmejo denar.

DOLAR POŠILJAMO MI TUDI V JUGOSLAVIJO IN SICER POŠTI KAKOR TUDI BRZOJAV.

NO.

Vse pošiljatve naslovite na — SLOVENSKO BANKO

ZAKRAJŠEK & ČEŠAREK

70-9th AVE, NEW YORK, CUT.

Tvoj nedeljski tovariš.

Rev. Kazimir Zakrajšek, O. F. M.

TEDENSKI KOLEDAR.

6. ned. po velik. — O prič.
Sv. Duba, Jan. 15.

24 Nedelja — Marija Pomoč Kristjanov.

25 Pondeljek — Gregor, pačež. Urban.

26 Torek — Filip Neri, spoz.

27 Sreda — Beda, cerkv. učitelj.

28 Četrtek — Avguštin.

29 Petek — Marija Magd., paciška.

30 Sobota — Ferdinand.

Karkoli boste Očeta prosili v mojem imenu vse vam bo dal.

Gospod Jezus se poslavljajo v svojih učencev in od sveta. Odhaja nazaj v nevidni, duhovni svet in svet ga ne bo več videl s telesnimi očmi, dokler ne pride sodit živih in mrtvih. Toda s svojim trpljenjem nas je spravil z razžaljenim nebeskim Očetom. Zopet smo po njem in v njem otroci božji. Odprl nam je tako zaklade nebeskih milosti in usmiljenja. Zato nas pred svojim odhodom opominja, da bi ne pozabili si prosiši teh milosti od nebeskega Očeta, zato pravi: "Karkoli boste prosili Očeta v mojem imenu vse vam bo dal." Molite, pa boste prejeli. Zato moliti moramo vse.

1. Za telesni blagor, za telesne potrebe. Kar je novorojeno dete k svojim starišem, ki si samo ne more prav nič pomagati in bi moralno vseka hudega poginiti, ako bi se ga stariši ne usmilili in zanj ne poskrbeli, to smo mi v očeh božjih. Nič nismo, nič nimamo in nič ne moremo brez Boga. Zdravje si sami ne moremo dati, živiljenje si sami nismo dali, sreče si sami dati ne moremo. Popolnomo smo odvisni od Boga.

Zato bi se morali te svoje revčine vsikdar zavedati in tem primerno ravnati združevati delo z molitvijo in molitvijo v zvezi s svojim nebeskim Očetom, s svojim Bogom, ni izgubljen. Po tej molitvi bo dobival od tega Boga potrebne milosti, luči moći, da ne bo zasel. Če se spodtakne in pade, da bo takoj zopet vstal. Ko pa enkrat molitve pusti je pa sam, prepričen sebi, svojim strastem in svojim zapeljivcem in — izgubljen je. Utonilo bo v valovih. Izpustil je iz rok rešil'no vrv — molitev.

Molitev je ta rešilna vrv, po kateri ga bo Bog rešil iz valov greha in strasti, ako se je le krepko drži.

Zato hudobni duh človeka najprej skuša privesti do tem, da opusti sv. mašo, zakramente, molitev. Ko je to opustil potem je pa lahko delo da ga bo vlekel od greha do greha od padca do padca, dokler ga ne bo pripravil ob vero, naredil iz njega brezverca, odpadnika, nečistnika, pijanca, od koder je pa samo korak do — večnega pogubljenja.

Zato, bratje in sestre, molimo in prosimo Boga blagoslova za svoje telesno živiljenje, zdravje, za blagoslov pri svojih podjetjih. Prosimo ga pa posebno stanovitnosti v boju zopet sovražnike našega zvezanja. — Amen.

Ijenje človeka je tako, kakoršna je njegova molitev, posebno premišljevana molitev.

Da bi sv. mati cerkev ohrnala duhovnika, redovnika na težki in strmi trnjevi poti njegovega sv. poklica, stisne mu takoj pri mašniškem posvečenju krepko, pod kaznijo smrtnega greha, sv. brevir, duhovne molitve, da jih mora vsaki dan zmoliti. In brez molitve ni mogoče ne duhovniku in ne redovniku ostati zvest svojemu poklicu.

Se manj pa je to mogoče tebi, svetni človek, ki živiš v vedno tak v posvetnem duhu, živiš med tolikimi slabimi in duhovno okuženimi ljudmi, v tolkih neprestanih priložnostih, v tolkih zapeljevanjih. Ne boš vstrajal, ne boš se mogoč vspesno boriti proti stristem in priložnostim brez molitve.

Sin v tujini, dokler piše svoji materi, je z njo v pismeni zvezi in mati ga more v pismih svariti, opominjati, učiti, pomagati. Preneha ji pisati — vsa zveza med otrokom in materjo je pretrgana.

Dokler človek ostane z molitvijo v zvezi s svojim nebeskim Očetom, s svojim Bogom, ni izgubljen. Po tej molitvi bo dobival od tega Boga potrebne milosti, luči moći, da ne bo zasel. Če se spodtakne in pade, da bo takoj zopet vstal. Ko pa enkrat molitve pusti je pa sam, prepričen sebi, svojim strastem in svojim zapeljivcem in — izgubljen je. Utonilo bo v valovih. Izpustil je iz rok rešil'no vrv — molitev.

Skoroda se nam svobodomiseljni revčki smilijo, ko morajo prestati toliko strahu.

Pa bitka je bitka, in zato, fantje, treba bo montelnov! In Mr. Richard J. Zaverternik vzame najširši plajšč, odpre usta prav do ušes in se začne ovijati v svobodomiselno — cunjo.

Cunja je ta svobodomiselnost, prav nič drugega. Le poglejmo, kaj pove "predlog." "Duševna svoboda se lahko dosegne le z razširjenjem našega duševnega obzorja. (Gola fraza!) To dosežemo s poukom in izobraževanjem (nazadnjaki farji . . . klerikalci nimajo nobenih šol, nobene izobrazbe, so sami butelni . . .) in tako vsak član postane neodvisen mislec."

Dobro. Mr. Zaverternik, ali ste malce pomislili, kaj ste s to fraza zapisali? Hočem Vas še opozoriti na Vaše lastne besede v predlogu, ki se glase: "Zarađi tega imajo člani vsikdar absolutno versko, filozofično, etično in politično svobodo. . ." Vaš predlog meri na to, da se članom omogoči po izobrazbi duševno neodvisno mišljenje, in svoboda mišljenja, seve tudi

SVOBODNEGA RAVNANJA, ker ravnanje se mora prilagoditi mišljenju. Tako frazirate

Phone: Canal 4340.

ALI BO PRI S. N. P. J. BOJ?

(Nadaljevanje s 1. strani.)

so ustanovitelji na to silo resno mislili, ko so jednoto ustanav. Čemu tudi bi le bili rabili besedo **NARODNA P. J.**? Ce bi bili le ustanovitelji pri tem ostanli, in da bi le bilo pri tem ostalo! A ravno v tem grmu bo tičal zajec Mr. R. Zaverternik udari najprej na narodno struno, da jednotarje opozori na blagi in dobrni ideal jednote, in da potem tem lažje pride pred nje s svojim idealom, ki **PRVOVJESEN** je.

Tu sem moli pes svojo taco. Ali ni tako, Mr. Zaverternik? **S. N. P. J. PRVOTNO NI BILA SVOBODOMISELNA, TEMVEČ SAMO SLOVENSKA IN NARODNA**, a Vaš svobodomiselni backi so to v jednoto zanesli, in Vi, Mr. Zaverternik, hočete s svojim predlogom to tujko v **JEDNOTI PETRIFICIRATI**, za vedno v nju vsaditi, zato tako sveto rotite one, ki "verjamejo v karakteristične lastnosti naših prednikov . . . (v Mali Aziji ??), da naj za

čelo — podira! Ali bi ne bilo škoda starih in mladih Slovancev ??, ko bi se "manjšini" posrečilo, da svobodomiselstvo brcene, in — oh groza in strah — brcene tudi nas, ki sedimo pri koritu ter "delamo, da se preživimo in prerinemo skozi šolo," kakor se glasi v uvodu predloga ???

To so prednje straže. Da se general teh straž malo pohvali, češ "nočem delati zmešnjave glede vaših pravic . . . ne pospelj vas na kako stransko pot (odborniki so se gotovo muzali ???) . . . ne izigravam kakih potez (o, sveta ne-dolžnost) . . . sem odprt človek (hvala za tako odprtijo) verjamem v zgodovinska načela naših prednikov (bi ga brčnili) . . . noben človek ni varen, ako ni pošten (bravo, bravissimo) . . . noben človek ni varen, ako ni pošten (bravo, bravissimo), samo se blagovolite po tem tudi ravnati) . . . dalje ob koncu "zgodovine" . . . "nisem poznal človeške narave prej, da je zelo domišljava, prevarljiva in nezvesta (štima pri Vas) . . . da se jih veliko

smotra za voditelje drugih ljudi, pa nimajo širokega duševnega obzorja" (samostan usta) . . . jaz imam tako obzorje . . . ergo sem rojen general... takih samohvalnih zatrjevanj bodočemu generalu gotovo ne smemo vzeti za zlo, saj vsaka lisica hvali svoj rep, dasi pregovor pravi, "da samohvala — smrdi!"

Piff, puff, puff . . . to so streli prednjih straž. Nobenega zavca ne bodo spravili izza grama. Oni, ki "neodvisno misliti," se bodo — smejavali, tisti pa, ki so hipnotizirani po svobodomiselstvu, bodo sledili, in če jih generali magari na glavo postavijo, ali jih na meh oderejo.

Ali bo bitka? Ne vemo. Vsekakdo je treba "montlnov!"

Nemški komunisti na križpotu. Berlin. — Glede nato, da se ruski komunizem zaveda svoje znote in spreminja barvo, katera vleče bolj na konzervativno, si nemški komunisti belijo glave, kaj jim je za storiti. Dooley je bila komunistična stranka v Nemčiji pod vplivom ultra radikalov in gorje onemu, ki bi se bil drznil pokazati zmernejše lice. S Hindenburgom na predsedniškem stolčku bije zadnja ura komunistom v Nemčiji, česar se zavedajo nekateri in so hoteli pridružiti svojo stranko socialdemokrati, kar se je pa izjavilovalo.

KNJIŽEVNOST

Ravnokar smo prejeli majniško številko lista "PREROD" iz starega graja, ki prinaša krasno vsebino in zasluži, da jo vsak naroči, ki le zmore. Vsebina je:

Hedonizem. — M. Munda. Florijan (pesem). — Bolči. Prvi slovenski klub zoper preklinjevanje. — Fran Borc. Nevada — železna srajca. — F. J. Stefanov.

Obdavljanje alkohola v Avstriji. — I. M. Koliko redilnih snovi se dobi za 10 dinarjev?

"Ta neumna krava!" — Skurševski. Nekaj zgodovine iz protialkoholnega gibanja v Ameriki. — X.

Listek: Vizija na smrt obsejene. — Bolči Žvan. Pod drobnogledom. — Naš pokret. — Dopisi. — Drobči. — Slovstvo. — Šaljivo in še kaj. — Listnica uredništva in upravljanja.

Vrtno mesto Ljubljana. — Demofil. — Dednost in narodno zdravje. — Dr. Arnsk.

Jetika in telesne vaje. — B. P. Kako se razširja tifus. — Dr. Kusel.

Kaj je jetika in kako se je ubranimo? — Stalna državna bakteriološka stanica v Ljubljani. — Križem po Sloveniji. — Drobči.

Posamezna številka Preroda stane 10c. Naroči se pri Upravi A. S. Edinost.

Prejeli smo tudi majniško številko lista "MLADI JUNAK", ki prinaša krasno podučno čtivo za slovensko maldino. Ta stane samo 5c posamezna številka. Naroči se pri Upravi A. S. Edinost.

Išče se dobro izvezbanega organista. Plača po dogovoru.

Piše se naj na naslov: Rev. J. E. Schirfrer, župnik, CHISHOLM, MINN.

Ko se nahajate v Detroitu, Mich. in ste lačni se oglašite pri FRANKU KLEMENCU,

kateri dobro kuha in dosti jeli daje. Za obilen obisk se priporoča CLEMENS LUNCH

4848 Buchanan Ave. DETROIT, MICH.

NAZNANILO!

Rojakom po državi Minnesota ter državi Michigan naznanjam, da jih obiščem ta in drugi mesec zaradi oblek, katere merim in potem po naročilu dostavljam odjemalcem, po najnižji ceni, kakor se prodajajo na debelo. Blago in delo jamčeno, vse je najboljšega izdelka, vsake vrste, velikosti. Naročila dopošljjam po pošti na dom točno, hitro in zanesljivo, ker tvrdka ki izdeluje oblike je največja tvrdka z oblekami za može in fante v Ameriki. Rojaki poskusite ter bodite prepričani, da boste zadovoljni. Moje dosedanje poslovanje v tem oziru z našimi ljudmi mi daje popolnno zadostenje, kakor tudi mojim odjemalcem največje zadovoljstvo z oblekami, ki so jih kupili od mene.

Za naklonjenost se priporočam.

MATH POVŠE, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

so ustanovitelji na to silo resno mislili, ko so jednoto ustanav. Čemu tudi bi le bili rabili besedo **NARODNA P. J.**? Ce bi bili le ustanovitelji pri tem ostanli, in da bi le bilo pri tem ostalo! A ravno v tem grmu bo tičal zajec Mr. R. Zaverternik udari najprej na narodno struno, da jednotarje opozori na blagi in dobrni ideal jednote, in da potem tem lažje pride pred nje s svojim idealom, ki **PRVOVJESEN** je.

Tu sem moli pes svojo taco. Ali ni tako, Mr. Zaverternik? **S. N. P. J. PRVOTNO NI BILA SVOBODOMISELNA, TEMVEČ SAMO SLOVENSKA IN NARODNA**, a Vaš svobodomiselni backi so to v jednoto zanesli, in Vi, Mr. Zaverternik, hočete s svojim predlogom to tujko v **JEDNOTI PETRIFICIRATI**, za vedno v nju vsaditi, zato tako sveto rotite one, ki "verjamejo v karakteristične lastnosti naših prednikov . . . (v Mali Aziji ??), da naj za

čelo — podira! Ali bi ne bilo škoda starih in mladih Slovancev ??, ko bi se "manjšini" posrečilo, da svobodomiselstvo brocene, in — oh groza in strah — brocene tudi nas, ki sedimo pri koritu ter "delamo, da se preživimo in prerinemo skozi šolo," kakor se glasi v uvodu predloga ???

To so prednje straže. Da se general teh straž malo pohvali, češ "nočem delati zmešnjave glede vaših pravic . . . ne pospelj vas na kako stransko pot (odborniki so se gotovo muzali ???) . . . ne izigravam kakih potez (o, sveta ne-dolžnost) . . . sem odprt človek (hvala za tako odprtijo) verjamem v zgodovinska načela naših prednikov (bi ga brčnili) . . . noben človek ni varen, ako ni pošten (bravo, bravissimo) . . . noben človek ni varen, ako ni pošten (bravo, bravissimo), samo se blagovolite po tem tudi ravnati) . . . dalje ob koncu "zgodovine" . . . "nisem poznal človeške narave prej, da je zelo domišljava, prevarljiva in nezvesta (štima pri Vas) . . . da se jih veliko

znanstvene in poučne knjige. Domači vrt, kako se ga uredi . . . \$1.50 Slovenska slovnica Breznik . . . 1.00 Varčna kuharica . . . 1.50 Slovenska kuharica . . . 5.00 Hitri računar . . . 75 Sadje v gospodinjstvu . . . 75 Reja domačih zajev . . . 40 Zgodbe Sv. Pisma, Koci per . . . 2.00 Zivljenje svetnikov I. in II. del . . . 6.00 Naša zdravila . . . 60 Nasveti za hišo in dom . . . 1.00

Molitveniki.

Večna molitve, veliki tisk Večna molitve, malii tisk Priprava na smrt . . . 1.50 Hoja za Kristusom . . . 1.00 Sv. Marjeta M. Alakok Znamenje na nebu, šmarnice . . . 1.00

Knjigarna Edinost
1849 W. — 22nd St.,
CHICAGO, ILL.

LOUIS GROSDECK
290 First St., Ambridge, Pa.

išče Joe Bratina, ki se nahaja v Chicagi, ali pa kje drugje v državi Illinois. Naj se zglasti na njegov naslov, ali pa na uredništvo tega lista.

JAKOB WAHČIC
1436 E. 95th St.
CLEVELAND, OHIO.

Da, molitev nam je potrebna za srečo na svetu, za pravo srečo, za vspeh v vsakdanjem živiljenju.

Zato ne pozabimo pridno delati, pri tem pa še bolj pridno moliti.

2. Molitev nam je pa še bolj notrebna za naše dušno živiljenje. Tu je pa neobhodno potrebita, tu pa se posebno ne da doseči ničesar brez molitve.

GLADIATORJI

Zgodovinski roman iz leta 70. po Kristusu. —
Angleški spisal G. J. Whyte Melville. Prevedel Paulus.

"Ali nočeš nekoliko vstopiti?" ga je vabila in rdečica je zalila njena zagorela lica — to pot se ji ni bilo treba truditi —, "ni navada, da bi kdo odšel iz Valerijine hiše, pa da ne bi bil lomil njenega kruha in pokusil njenega vina!"

Toda ponosni suženj se je opravičil, kratko, skoraj robato. Ni izgubil s tem niti pednja prostora, ki si ga je pridobil v Mirnjenem srcu.

Ni mu ugajalo v tej hiši, niti v portiku bi ne bil hotel ostati. Razkošnost, ki je prevevala Valerijin dom, je težko legala na njegove ude in čute, mu je dušila prsi. — In želitev, ki mu jo je zadjal Automedont, ga je še živo pekla v srcu. Kako si je želel, da bi mu bil dekliški mladič enak po moči in rasti! Pograbil bi ga in vrgel z voza, kjer je malomarno stal in si izzivalno sukal svoje dolge kobre okrog nežnih prstkov — vrgel preko vseh štirih konj tja po tlaku ter ga naučil britanskih mišic in britanske moči.

"— in njegovega gospodarja za njim!" je pomislil. Ker že se je vzdramila v njegovi duši zoper tribuna tista tajna, izpočetka še nerazumljiva odpornost in mržnja, ki nas svari pred bodočim nasprotnikom in sovražnikom in ki jo je tribun vsikdar vzbujal v vseh poštenih in odkritih značajih.

Odšel je. Placid pa je gledal za njim z računajočimi očmi.

Tribun Placid je bil eden tistih ljudi, ki računajo z vsem, kar jim pride na pot, da bi jim utegnilo v bližnji ali daljni bodočnosti služiti kot sredstvo v doseg njihovih namenov. Ako je naletel na vojaka izrednega poguma, na človeka bistrega duha, na žensko posebne lepote, si je koj rekel, da morebiti pride kedaj priložnost, ko mu bo ta ali oni koristil, četudi ga še trenutno ne potrebuje, in računal je njegovo vrednost —.

Čudil se je nekoliko, da tele jelekline postave še ni videl med Licinijevimi sužnji — Licinij je namreč iz posebnih vzrokov oprostil svojega sužnja-ljubljence vseh nižjih poslov ter vsakršnega dotika s svojimi gostmi — pa sklenil je, da ne bo izgubil izpred oči človeka, ki je bil kakor ustvarjen na gimnazij * ali pa za borbo v amfiteatru **, in čuvstvo krvoločnega zadovoljstva se mu je prikradio v srce, ko je v duhu gledal, kako bi se orjaška, mišičasta postava sužnjeva zvijala v bolečinah smrtnega boja —.

Pa tudi zavist je grizla ponosnega patricija, ko je malomarno in leno slonel na blazinah svojega pozlačenega vozička v vsem sijaju svojega plemenitega rodu, bogastva in vpliva — zaviden je bil brezpravnemu, brezimnemu sužnju, ki je tako ponosno, svobodno nastopal v svoji možati lepoti.

"Če bi te bil udaril, Automedont," je dal duška svojim neprijetnim čuvstvom in zbodel pomekuženega, razvajenega mladiča, ki je držal vajeti poleg njega na voz, "ne, če bi bil le samo prst položil na tebe, ti bi nikdar več ne odprl ust in jaz bi bil rešen najnadležnejšega lenuha svoje družine! — Rahlo, rahlo z onimle zunanjam koncem. Ali ne višiš, kako grize uzdo! — Rahlo, fant, pravim, in pelji me nazaj na forum!"

Udobno se je naslonil v blazine in voz je odhitel.

Pri vrati portika pa se je pojavila Mirena. Ni opazila odhajajočega patricija, sanjavo so zrle njene oči po predveži, nato pa se je vrnila, odkoder je prišla, glava ji je nalaha klonila, rahel smehljaj se ji je prikral del na ustna in zamišljen vzduh je zatrepetal v toplem, duhtečem zraku. —

* Telovadna in borbena šola.

** Podolgovato zaokrožena stavba brez strehe, kjer so predstavljali gladiatorske igre in borbe z divjimi živalmi. Prostori za gledalce so se stopnjama dvigali v krogu nad arenou, s peskom posutim prostorom, kjer so se vrstile igre in borbe.

ZA DRUŠTVA

cerkvena, podpora ter razne slavnosti.

Svetinje, gumbi, trakovi z napisimi, regalije znače itd.

Pečati, štampilje in druge potrebščine naročite pri

A. S. & EDINOST

1849 WEST 22nd STREET
CHICAGO, ILL.

CLEVELANDČANJE!
kadar potrebuje pogrebnička se spomnite vedno na prvi slovenski pogrebnički zavod

G R D I N A I N S I N O V I
1053 — E. 62nd St.
C L E V E L A N D, O H I O
Primite za bližnji telefon in po-klicite:
Randolph 1881 ali 4550.

LOUIS STRITAR
se priporoča rojakom za naročila premoga, katerega pripeljam na dom. Prevažam pohištvo ob času selitev in vse kar spada v to stroko.
Poklicište me po telefonu!
2018 W. 21st Place
CHICAGO, ILL.
Phone: Roosevelt 8221.

Smrtna kosa.

V četrtek dne 9. m. m. je umrl v celjski javni bolnišnici po doljšem bolehanju g. Moric Rauch, trgovec v Celju v 60 letu tsarosti. N. v m. p.!

KRITJE STREHE.

3 — popravila na strehi garantirano delo za \$4.00. Prevzamemo delo na vsakem delu mesta. Obstojimo že 34 let; kot največje to zadevno podjetje v Chicagi. Unijski delavci.

J. J. DUNNE ROOFING CO.
3411 Ogden Ave.
Phone Lawndale 0114.

NAZNANILO IN

PRIPOROČILO.

Vsem cenjenim naročnikom in našim rojakom v državi Ohio in Pensylvaniji naznanjam, da jih bo te dni obiskal naš potovni zastopnik

MR. LEO MLADIĆ,

ki je pooblaščen pobirati na ročnino, oglase in vse drugo kar je v zvezi z našim listom. Rojake po naselbinah prosimo da gredo Mr. Mladiču na roke in mu pomagajo pri razširjevanju katoliškega tiska.

Uprava A. S. & Edinost.

Piše J. M. Trunk:

Prosvoeta pravi, da imajo starši pravico "omejiti število otrok z ozirom na dohodek, zdravje in sposobnosti." Gotovo, ako je razlog moralično dosti tehten. Proti taki "kontroli" tudi cerkev ne ugovarja, a samo sredstvo, sredstvo, gospodje, to je grenko vsaj za Vas. Imenuju se namreč **vzdržnost**. Tu je treba kreposti, duševnega junaštva, za take pojme bodo pa brezpogojni zagoni, kontrole preslabi, saj pravi apostol: "To je zmaga, ki svet premaga — vera" — vere pa ni.

Enakopravnost v Clevelandu pravi, da ste Vi, kutarski list v Chicagu, in klerikalni fliki v Clevelandu v lepi druščini z antiopičnimi postavodajalcem v državi Tennessee, ko se v svoji "prosvitljenosti" neprehenoma zaletavate v znanost in znanstnike. V to druščino spadam potem takem tudi jaz. Rdeči gospodje se štejejo gotovo med edine prosvitljence, saj pišejo zelo svetlo. Odgovarjam, da tisti, ki zmirja, meče okoli sebe s kutarstvom, flikami, je izgubil, saj boste znali nemški, in Nemec pravi: "Wer schimpft, hat vesoren." Drugič bomo mi v druščini z gospodo, ki je sprejela zgodljiv predlog v Tennessee, le toliko, v kolikor so s to predlogo hoteli ščititi ljudsko pravost, pa se glede tega sredstva

vsaj jaz z njimi ne strinjam. Tretjič naj rdeča gospoda ne bo v skrbah za znanost in znanstvenike. V pravo znanost in znanstvenike se še nihče ni zaletaval. Vse pa ni znanost in vsak ne znanstvenik, dasi še tako odpira usta in se bije na prsi. Posebno znanstveniki Vaše barve imajo zelo slab kredit, kakor trdi večkrat tudi drugače Vaš bratec Glas Svobode. Pomalo, pomalo, ima vremena.

Enakopravnost je tudi radevna, kako so mogli napredni katoličani v Nemčiji nastopiti skupno s protestantskimi socialisti, dočim so stoprocentni katoličani na Bavarskem podpirali Hindenburga. Odgovor ste zapisali sami, gospoda. Teme, popovska tema . . . ka-kor v nekdanji Avstriji, je na Bavarskem. Pa z odgovorom sami niste zadovoljni, drugače bi ne vpriševali. Naj bo Vam nekaj odgovora, prostost, za katero se Vi, pravite, potegujete, a je nočete drugim pripoznati, vlada vsaj v političnih vprašanjih tako pri prosvitljencih, nih, kakor tudi pri popovsko zabitih nemških katoličanih. Čudna paradoksa je samo v Vaših glavah. Časniki so pisali, in kolikor jaz nemške socialiste poznam, jim pritrdim, da je za Hindenburga glasovalo na stotisočne pravih socialistov. Pa se niti katar, niti Mike Cigare, niti Pirce ne bo mogeno razkoračil ter uprašal: Rdeči gospodje, pojasnite točudno socialistično parodoko. Vsem je stvar jasna, zmirjati pa nihče ne mara. Svoboda, kje si ??

Glasu Svobode je evolucija pravi srček. Evolucionisti prodirajo, zmaga je gotova, glavno oružje je znanost, napadalne čete izobrazba . . . in duhovnikom se tresejo hlače. Take tirade me spominjajo na avstrijsko časopisje med svetovno vojno. Zmagovali smo . . . dokler nismo bili na tleh. Čemu tako kričite? Ako je evolucija dejstvo, potem bo zmagała brez nepotrebnega kričanja, zdaj še ni, le teorija je, in če Sv. pismo ni nadihnjeno, temveč so samo duhovniki obdali ga z nekim božjim sijajem, potem je že ubito in ga ni treba premagovati po evoluciji. Čemu nosite težki kamen na prsih in bijete besen boj, vse bo samo šlo. Javnih šol noben duhovnik ne napada. Brezverne so, a ne protiverne. Za verske šole se pa cerkev mora potegovati, ker drugače zgreši svoj od Krista ji dan namen. Javne šole še dolgo ne pomenijo smrt za vero, to je le Vaša želja. O članku lahko rečem: Kolikor stavkov, toliko bedarij. Na koncu, ko je članek odkril vse skrbi in ves strah duhovnikov, si dela sam korajožo. "Stevilo zaslepencev je malo in se vedno manjša . . . a vendar jih je še toliko . . . Že držimo zmago, pa . . . menda ja ne bo šlo po avstrijskem receptu? Kako je dejal oni junak? Fantje, le korajžno naprej, jaz imam sam strah!

—

Mala antanta za mir.

Bukarešt, Romunija. — Zunanji ministri Romunije, Jugoslavije in Čehoslovaške so se na tukajšnji konferenci priateljsko sestali in ravno tako tudi poslovili. Poročevalcem so izjavili, da se v vsem strinjajo in da je njih glavna ambicija obdržati mir, in sicer na podlagi tozadovnih pogodb, katere so bile že preje sklenjene. Ninčič, zunanji minister Jugoslavije je dejal glede bolševiške propagande, da ne bo imela nobenega vsepeha v Evropi, in da bo boljševiška nevarnost kmalo izginila.

—

Iz Srbije. — Sodnik (k obsojencu): Sodnija vas je spoznala krivega in vas obsoja tem potom na 100 batin s palico. Način kazni si sam izvolite.

Obsojenec: Najraje bi batine prejemal v petostotnih obrokih.

Progres Linoleum & Carpet Store

F. NOVICKI

VELIKA ZALOGA
SVILENIH PREPROG
9X12 preje \$45.00
— sedaj \$27.00

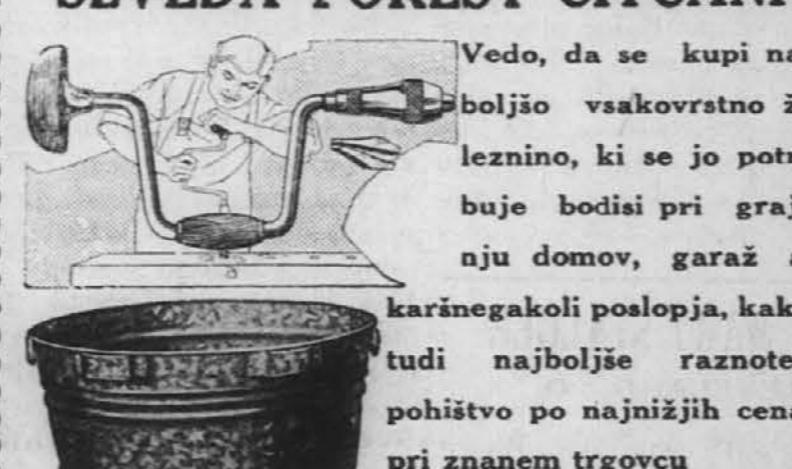
Linoleum z gumi podlage kvadratni jard preje \$1.45 sedaj samo . . . \$1.07

V Vašem interesu je, da si pred nakupom ogledate to zalogu.

Phone: CANAL 1505

1738 West 18th Street,
CHICAGO, ILL.

SEVEDA FOREST CITČANI

Vedo, da se kupi najboljšo vsakovrstno železnino, ki se jo potrebuje bodisi pri grajenju domov, garaž ali karšnegakoli poslopja, kakor tudi najboljše raznotero pohištvo po najnižjih cenah pri znanem trgovcu

BENJ. EICHHOLZER

Trgovec z vsakovrstno železnino
527 — Main Street. Forest City, Pa. (T.)

Za dobro pohištvo

SE obrnite vedno na staro poznano veletrgovino.

Ako hočete Vaše domove opremiti s trpežnim in dobrim ter lepim pohištvtom, tedaj pojrite tja, kjer se tako pohištvo prodaja.

Ako hočete imeti v Vaši kuhinji dobro peč, dobro kuhinjsko posodo tedaj pojrite isto kupiti h

W. SZYMANSKI
VELETRGOVINA Z RAZLIČNIM POHIŠTVOM.

1907 BLUE ISLAND AVENUE, CHICAGO, ILL.